Supliment gratuit la ziarul EPOCA

DISCURS

ROSTIT LA INMORMÎNTAREA

Generalului CREȚEANU

de d. THEODOR VĂCĂRESCU

Intristată adunare,

Prea des, de cîtă-va vreme, ne întruneşte jalea şi mîhnirea în jurul sicriului, saŭ al vre-unuĭ însemnat fiŭ al ţĕreĭ, saŭ al vre-uneĭ fiinţe scumpe şi iubite, carĭ de vecĭ ne părăsesc.

Şi iarăşĭ ne adună astă-zĭ aci îngerul strașnic şi neînduplecat al morţeĭ care, cu sabia'ĭ de foc, a tăiat firul uneĭ vieţĭ pe care nicĭ sabia, nicĭ glonţul vrăjmaşuluĭ nu o putuseră curma în bătăliĭ. Generalul Creţeanu Victor, după lungă şi nemiloasă boală, a rĕposat întru Domnul.

Fie-mĭ îngăduit mie, legat prin întreite legăturĭ de rudenie, de prieteşug şi de vechiă frăţie de arme cu rĕposatul, să rostesc cîte-va cuvinte pentru a arĕta ce simţitoare şi dureroasă e perderea luĭ nu numaĭ pentru familie şi prietenĭ, dar şi pentru armată şi pentru ţară.

Născut la 1832, Victor Creţeanu, la vîrsta de abia 19 anĭ, se înrolează în oştirea noastră, mică şi smerită p'atuncĭ, dar care, în împrejurărĭ cît de stăvilile şi de strîmtorate eraŭ ele, dedea însă dovezĭ ca acele din 13 Septembre 1848, în lupta pompierilor de la Dealu-Spireĭ, şi din 1854 la asediul Silistreĭ, dovezĭ făcînd să se presimtă ce avea să fie într'o zi, la Plevna, acea oştire sporită în număr, întărită în amintirĭ strămoşescĭ.

In acea şcoală de severă şi rigidă disciplină, împrumutată de începătoarea noastră armată de la armatele ruseştĭ, se forma Victor Creţeanu împreună cu întreaga pleiadă de camarazĭ aĭ luĭ, carĭ ca dînsul aveaŭ să ocupe maĭ tîrziŭ gradele cele maĭ înalte ale ierarchieĭ noastre militare. Pe lîngă învăţăturile de răbdătoare supunere, de necîrtit devotament ce primeaŭ acolo tinerĭĭ noştrĭ oşteniĭ, eĭ maĭ aveaŭ să dobîndească în curînd şi noţiunĭ maĭ întinse de ştiinţă militară pe carĭ le răspîndea, la început ca profesor la şcoala militară din Bucureştĭ, şi apoĭ ca vrednic şi prevăzător ministru de răsboiŭ, generalul Ioan Em. Florescu.

Şi pe Victor Creţeanu îl trimise ca locotent, în 1860, ministrul de răsboiŭ Florescu în Francia să urmeze cursurile şcoaleĭ de cavalerie de la Saumur. De acolo el se întoarse întărit nu numaĭ în teoria şi practica meserieĭ luĭ, dar şi în firescele sale însuşirĭ oştăseştĭ, în energie, îndrăzneală, autoritate şi putere de înrîurire morală, trebuitoare, maĭ ales, omuluĭ chemat a porunci şi a conduce gloate de oameniĭ în primejdie şi la moarte.

Despre aceste însuşirĭ, netăgăduite dovezĭ a dat Creţeanu în răsboiul din 1877, care 'l găsi colonel şi comandant al brigadeĭ de roşiorĭ. In ziua de 20 August colonelul Creţeanu trece Dunărea cu brigada luĭ şi înaintează în Bulgaria.

Patru zile maĭ tîrziŭ, căpetenia supremă a armateĭ, Măria Sa Domnitorul îĭ încredinţează comandamentul diviziuneĭ independente de cavalerie romînă compusă din brigada de roşiorĭ, o brigadă de călăraşĭ şi o baterie călăreaţă: şi iarăşĭ peste patru zile, la 28 August, călărimea luĭ Creţeanu luptă, alăturĭ de călărimea rusească a luĭ Lascaref şi primeşte cu glorie şi onor la Etropol botezul foculuĭ pe care, în zilele precedente, strălucit îl primiseră în faţa redutelor Plevneĭ, pedestrimea şi tunarĭĭ romîneştĭ.

De atuncĭ şi în tot timpul campanieĭ, pînă la terminarea eĭ prin luarea Vidinuluĭ, colonelul Creţeanu conduce trupa încredinţată luĭ cu izbîndă şi cu cinste: la Mahaleta, unde călăreţiĭ romînĭ pun pe fugă călărimea turcească şi 'ĭ cucereşte un steag, la Semeret-Trestenik, unde călăraşiĭ noştrĭĭ, împreună cu brigada de cazacĭ Tutolmin, atacă o coloană de 8000 de turcĭ şi prind două convoiurĭ; la Dolny şi Gorny-Dubnik şi la Teliş, unde divisia de cavalerie Creţeanu şi brigada de infanterie Cantili luptă alăturĭ de garda imperială rusească sub generalul Gurko în sîngeroasa bătălie din 12 Octombre. Insfîrşit, la 7 Noembre, la Rahova, unde cavaleria şi infanteria pusă sub ordinile directe ale luĭ Creţeanu, iaŭ o parte decisivă la acea victorie specială a oştireĭ romîneştĭ.

Şi, ca să nu fim bănuiţĭ de prea lesne lăudătorĭ aĭ alor noştrĭĭ, să lăsăm pentru moment să grăiască străiniĭ, generaliĭ şi căpeteniile ruseştĭ carĭ aŭ luptat alăturĭ cu Creţeanu şi cu soldaţiĭ luĭ.

Iată ordinul de zi al locotenentuluĭ-general Kryloff, comandat al întregului corp de cavalerie ruso-romîn de la Vestul Plevneĭ.

«Luptele de la Teliş, Gorny-Dubnik, Semeret-Trestenic, precum şi «diferite expediţiunĭ încredinţate de «mine cavalerieĭ române, aŭ dovedit în chip strălucit bravura, ţinuta perfectă şi exactitudinea în «serviciŭ a brigadelor de roşiorĭ şi «călăraşĭ, precum şi a bateriei călăreţe romîne. Aceste marĭ calităţĭ «sunt datorite maĭ cu osebire comandantuluĭ lor, colonelul Creţeanu, şi perfecteĭ dinstincţiunĭ a «întregului corp oficeresc.»

Şi în raportul de la 18 Octombre al generaluluĭ rus Arnoldi către M. S. Domnul Romînilor, cap al armateĭ aliate înaintea Plevneĭ, staŭ următoarele;

«Imĭ permit a aduce la cunoştinţa Alteţeĭ Voastre că în cele «şeapte zile de acţiune a trupelor «detaşamentuluĭ meŭ înaintea Dubnikuluĭ, toate părţile de armată ro«mînă, infanterie, cavalerie şi artilerie, 'şĭ-aŭ împlinit datoria cu «conştiinţă şi multă abnegaţiune, şi «aŭ fost de mare folos. Infanteria «a trebuit să stea patru zile de-a «rîndul sub focul cel maĭ crîncen «al vrăşmaşuluĭ; cavaleria a înde«plinit toate misiunile ce i s'aŭ în«credinţat cu precisiune şi minunat «avînt; toate recunoaşterile, maĭ a«les, aŭ fost făcute fără cea maĭ mică «greşeală; artileria a stat sub focul a «treĭ redute şi a pricinuit mult răŭ «vrăşmaşuluĭ prin tragerea eĭ si«gură şi necurmată. Iaŭ îndrăsneala «să atrag generoasa bună-voinţă a «A. V. asupra activităţeĭ colonelu«luĭ Creţeanu, a cărui brigadă s'a «distins printr'un serviciŭ exemplar, «ceea-ce dovedeşte că cavaleria sa «a fost pregătită în timp de pace «prin exerciţiĭ bine îndreptate.»

Şi în sfîrşit, după bătalia de la Rahova din ziua de 7 Noembre 1877, adevărata zi de glorie în cariera militară a luĭ Victor Creţeanu, care comanda atuncĭ trupele din cîte trele armele formînd stînga ataculuĭ, iată ce raportează M. Sale Domnitoruluĭ, generalul Meyendorf, care a dirigeat detaşamentul rusesc operînd împreună cu trupele noastre:

«Colonelul Creţeanu a dovedit «prezenţă de spirit, linişte şi ener«gie vrednice de cele maĭ marĭ «laude. In ziua de 7 a îndreptat «foarte iscusit operaţiunea flancului «stîng: luĭ se datoreşte retragerea «din foc în ordine perfectă a com«paniilor de dorobanţĭ după ce co«mandantul lor Maiorul Mateescu, «greŭ rănit de două gloanţe, fu pus «afară din luptă, precum şi perde«rile relativ puţine ce aŭ întîmpi«nat atuncĭ acele companiĭ, dacă «se ţine seamă de avîntul cu care «trupa înaintase şi de marea apro«piere a vrăjmaşuluĭ. Colonelul Cre«ţeanu a ştiut, în noaptea de 8 «spre 9, să ia măsurile potrivite cu «împrejurările, şi a probat în toate ocasiunile un *merit eminent.*»

Pentru aceasta şi înalta căpetenie a armateĭ române, M. S. Domnul Carol. ca un cunoscător înţelept în ale răsboiuluĭ, şi ca un darnic răsplătitor de slujbe către ţară, îndreptă lu Creţeanu următoarea scrisoare, document preţios nu numaĭ pentru archiva familieĭ acestuia, dar şi frumoasă pagină în analele noastre militare:

«Scumpul meŭ colonel Creţeanu, «regimentele Mele de roşiorĭ, întru«nite în brigadă sub comandamen«tul d-tale, s'aŭ deosebit în felul «cel maĭ onorabil în toate afaceerile la carĭ aŭ luat parte de la «începutul acestuĭ răsboiŭ, şi prin «disciplină, valoare şi chip inteli«gent şi devotat cu cari şi-aŭ îm«plinit datoria, ele aŭ cîştigat stima «aliaţilor noştrĭ şi domneasca Mea «mulţumire. Vitejia ce ele aŭ des«făşurat, şi serviciile ce aŭ făcut «cu ocasiunea luăreĭ Rahoveĭ, aŭ «adăogit şi maĭ mult la această «stimă şi mulţumire. Te însărcinez, «dar, a mulţumi brigadeĭ de roşiorĭ «în numele Ţăreĭ şi în numele Meŭ, «şi a 'ĭ anunţa că, drept răsplată «a bravureĭ şi devotamentuluĭ eĭ, «M. S. Impăratul Rusieĭ a destinat «14 crucĭ de S-tul George spre a «se împărţi gradelor inferioare, cîte «2 de escadron, şi Eŭ, din parte-mĭ, «confer 56 medaliĭ pentru Virtute «militară spre a le distribui aces«tor grade, cîte 8 de escadron. Aş«tept raportul d-tale pentru resplă«tirile ce aŭ meritat gradele ofiţereştĭ în zilele de 7, 8, şi 9 No«embrie.

«Iar în ceia ce te priveşte, pen«tru energia şi meritul cu cari aĭ «condus trupa a cărei comandă 'ţi«am încredinţat, Imĭ fac o plăcere «a 'ţĭ acorda dreptul de a purta «domnească Mea ţifră cu eguiletele «Statuluĭ Meŭ major, ca o distinc«ţiune pentru brigada ce comanzĭ, «şi o dovadă, pentru d-ta perso«nal, a Inalteĭ Mele mulţumirĭ. Dum«nezeŭ să crească şi să înmul«ţească izbînzile oasteĭ romîneştĭ!»

CAROL

Iată, mîhnită adunare, cine a fost omul a cărui moarte o plîngem astăzĭ. Am ţinut să puiŭ, maĭ ales, în lumină cum 'şĭ-a slujit Creţeanu ţara în împrejurările cele maĭ solemne pentru ostaş, în răsboiŭ; nu voiŭ prelungi maĭ mult aceste întristate momente şi nu mă voiŭ întinde şi asupra serviciilor sale în timp de pace. Destul să amintesc că, după campania în care atît de mult se distinsese, el înaintă la gradele cele maĭ înalte ale erarchieĭ noastre militare: general-adjutant, şef al caseĭ militare regale. înspector general al cavalerieĭ, decorat cu înalte ordine naţionale şi străine, pînă cînd o crudă şi nemiloasă boală îl sili să'şĭ ia retragerea din armată.

Cînd se întîmplă că paşiĭ noştrĭĭ să ne mîne prin codriĭ de pădurĭ dese, şi uitate de vremĭ, şi cînd ochiĭ noştrĭĭ întîlnesc acolo, prăbuşit şi culcat la pămînt, cîte un trunchiŭ de fălos şi puternic ştejar, noĭ ne întrebam atuncĭ cu întristată nedumirire pentru ce oare vîrsta şi boala să poată doborî un asemenea uriaş?

Dar desişul de odrasle şi de vlăstare tinere şi vioae resărite din bătrîna tulpină, ne arată că alt frunzăriş noŭ se va înălţa falnic către cer şi va face iarăşĭ podoaba pădureĭ, şi, astfel, ni se deslueşesc nouĕ, cu nădejde de înviere şi de viaţă vecinică, nepătrunsele urzirĭ ale aceluia care a pus hotar omuluĭ, şi fireĭ neclintite legĭ, pentru ca din viaţă moarte, şi din moarte iarăşĭ viaţă să se nască.

Stejar fost-a şi omul acesta care, prăbuşit de boală şi biruit de moarte, zace acum înaintea noastră; stejar în verdea şi însufleţita pădure de apărare şi de adăpost a ţăreĭ: în oştirea eĭ.

Să nu'l plîngem însă pe el, fiind că în obida şi întristarea noastră a rudelor, prietenilor şi foştilor luĭ fraţĭ de arme, noĭ avem şi o duioasă mîngîiere: avem credinţa că din viaţa luĭ, viaţă, din faptele luĭ, pildă va naşte pentru vîrtoasele lăstare, pentru mîndriĭ feciorĭ de oaste şi tineretul oficeresc carĭ ne urmează în carieră nouĕ, veteranilor, şi carĭ vor creşte în cinste şi vor spori în slavă moştenirea militară ce o primesc de la noĭ.

Dormĭ dar în pace, Generale Creţene, ostaş viteaz şi de credinţă; şi duhul tăŭ, azĭ soţ de vecie cu acele ale cetaşilor luĭ Stefan şi Mihaiŭ, duhul tăŭ, împreună cu al lor, poate privi cu încredere asupra armateĭ Romînieĭ, căcĭ şti-va ea de apururea să lupte şi să moară pentru Patrie.

Şi, în ultimul salut ce după ostăşască datină, îţĭ vom da la mormîntul tăŭ, iubit al nostru soţ de oaste, în bubuitul tunurilor pe carĭ tu le îndreptaĭ şi le făceaĭ să tune asupra duşmanuluĭ, glasul nostru va striga către tine:

«Fiŭ inimos al Ţăreĭ, eternă să 'ţĭ fie memoria!»

www.dacoromanica.ro